

Economische barometer van de Nederlandse maritieme maakindustrie

Derde kwartaal 2021

NMT, voor de maritieme maakindustrie

Voorwoord

De tweede economische barometer van Netherlands Maritime Technology (NMT) is een feit. Deze barometer geeft de belangrijkste uitkomsten van de enquête, die in het begin van het vierde kwartaal van 2021 gehouden is onder de leden van NMT. Aan hen veel dank voor het invullen van de enquête die ten grondslag ligt aan dit rapport. Samen zorgen we ervoor dat we meer inzicht krijgen in het reilen en het zeilen van onze maritieme maakindustrie. Jullie bijdrage blijft elk kwartaal hard nodig en we hopen dat de barometer van NMT ons allen meer inzicht en profijt gaan opleveren.

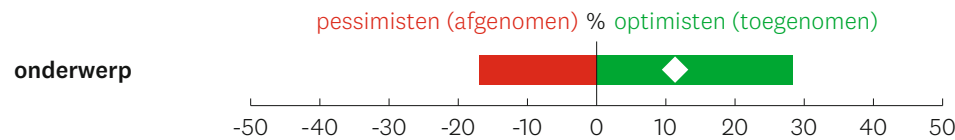
De problemen in de wereldwijde toeleveringsketen zijn in de afgelopen periode nog meer verslechterd. Ook de leden van NMT geven aan dat de problemen omtrent niet tijdige leveringen en beperkte leveringen het afgelopen kwartaal erger zijn geworden. Door de ernstige knelpunten in de keten en een dreigende energiecrisis lijkt het erop dat dit nog lang niet over is. Daarom is het van belang dat opdrachtgevers en aannemers goed met elkaar in gesprek blijven, juist in deze roerige tijden. Uiteindelijk is iedereen erbij gebaat om samen sterker uit deze crisis te komen.

Roel de Graaf, directeur Netherlands Maritime Technology

Leeswijzer grafieken

In de enquête die ten grondslag ligt aan de economische barometer worden ondernemers naar hun oordeel gevraagd over verschillende onderwerpen. **Optimisten** zijn ondernemers die verbetering zien of verwachten en **pessimisten** zijn zij die verslechtering zien of verwachten. Daarnaast zijn er ook ondernemers die geen verbetering of verslechtering zien/ ervaren, deze groep is niet zichtbaar in de grafieken. Het aantal optimisten en pessimisten vormt de basis voor het saldo. Het **saldo (◇)** is het verschil tussen het percentage optimisten en het percentage pessimisten. Bij een positief saldo zijn er meer optimisten dan pessimisten en bij een negatief saldo zijn er meer pessimisten dan optimisten. Het saldo geeft in één oogopslag weer of de stemming onder ondernemers positief of negatief is en in welke mate.

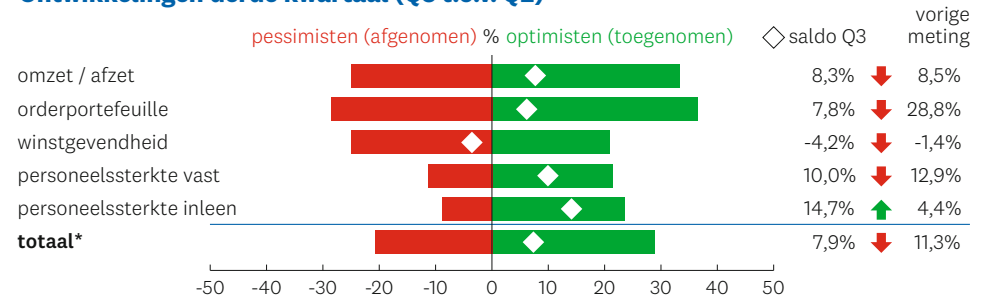
Voorbeeld

Ontwikkelingen in het derde kwartaal

Per saldo is de omzet/ afzet en de orderportefeuille gestegen in het derde kwartaal van 2021 ten opzichte van het kwartaal ervoor. Ook zijn er meer bedrijven waar het personeelsbestand is gestegen dan gedaald. Per saldo is de winstgevendheid van de onderneming weer gedaald, met 4,2% (vorige meting: 1,4%), zeker niet onbelangrijk bij de interpretatie van de cijfers. De meeste parameters met betrekking tot ontwikkelingen in het derde kwartaal zijn per saldo positief, maar wel lager dan de vorige meting. Een afvlakking van de groei dus. De orderportefeuille laat de grootste daling zien ten opzichte van de vorige meting.

Ontwikkelingen derde kwartaal (Q3 t.o.v. Q2)

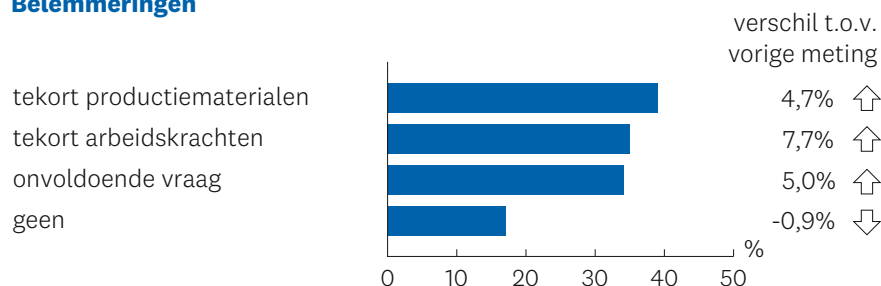

*Enkele indicatoren zijn niet zichtbaar in de grafiek.

Belemmeringen

Uit de respons blijkt dat de maritieme maakindustrie te kampen heeft met aanzienlijke productiebelemmeringen. 39% van de ondernemers meldt een tekort aan productiematerialen te hebben (vorige meting: 34%). Logistieke problemen en schaarste aan grondstoffen liggen hieraan ten grondslag. Per saldo laat 54% weten dat problemen omtrent niet tijdige leveringen zijn toegenomen in het derde kwartaal ten opzichte van het kwartaal ervoor en per saldo geeft 40% aan dat problemen omtrent beperkte leveringen is toegenomen. De inkooprijzen zijn bij 84% van de ondernemers gestegen en 56% geeft aan dat hun verkoopprijzen ook zijn gestegen. Verder heeft 34% te kampen met onvoldoende vraag en 35% heeft een tekort aan arbeidskrachten (vorige meting: 27%). Slechts 17% van de bedrijven geeft aan geen productiebelemmeringen te ondervinden.

Belemmeringen

Van de groep ondernemers die een tekort heeft aan productiematerialen (39% van de respondenten) geeft 79% aan last te hebben van vertraagde leveringen en 59% meldt last te hebben van beperkte leveringen. Enkele respondenten geven aan dat onder andere staal, aluminium en kunststofproducten niet tijdig leverbaar of beperkt leverbaar zijn, evenals elektronische componenten (met chips). Door ernstige knelpunten in de keten en andere zaken zoals stroomuitval in China en een dreigende energiecrisis zal de verstoring van de wereldwijde toeleveringsketen naar verwachting nog wel even aanhouden. Dit kan verstrekkingen hebben voor toeleveranciers en werven. Gevolgen zijn onder andere dat marges onder druk komen te staan en dat eigen productie vertraging oploopt. Daarnaast komt het ook voor dat vertraging van het externe project door anderen ervoor zorgt dat leveringen van leveranciers vertraagd worden afgenomen en/of betaald.

39% heeft een tekort aan productiematerialen

↓
waarvan 79% last heeft van niet tijdige leveringen en 59% van beperkte leveringen

↓
dit zijn de gevolgen voor geselecteerde bedrijven

↓
zet marges onder druk

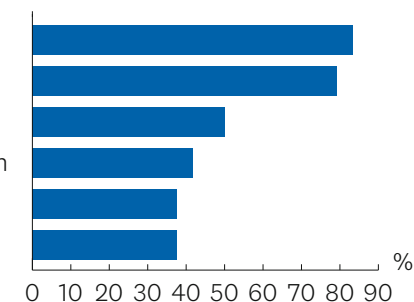
vertraging en/of minder productie

drukt concurrentiepositie

vertraging van het externe project door anderen

verlies van orders

verhogen van eigen voorraden

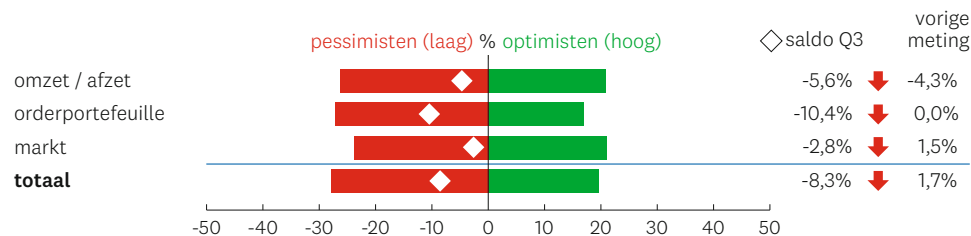

Bedrijven die (nog) geen tekort aan productmaterialen hebben kunnen ook te maken hebben met vertraagde en/of beperkte leveringen, alleen is het nog geen productiebelemmering.

Beoordeling van de ondernemer begin vierde kwartaal

De beoordeling van de ondernemer begin van het vierde kwartaal geeft meer inzicht in hoe bedrijven er momenteel voorstaan. Toekomstige meetpunten zullen ons in staat stellen om een beter beeld te krijgen hoe de Nederlandse maritieme industrie ervoor staat. Per saldo zijn alle parameters gedaald ten opzicht van vorige meting, zoals de orderportefeuille. De stemming onder ondernemers over de huidige stand van zaken is negatiever geworden. Nog steeds geeft 31% van de ondernemers aan dat de winst-/verliespositie nihil of verliesgevend is. Onduidelijk is ook wat de winstmarge is bij bedrijven die aangeven dat ze zwarte cijfers schrijven. Marges staan nog steeds duidelijk onder druk, zeker sinds de gestegen (materiaal) kosten.

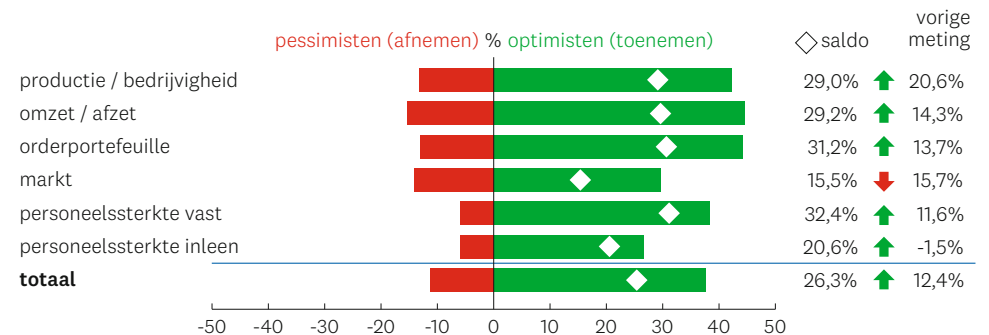
Beoordeling van de ondernemer begin vierde kwartaal

Verwachte ontwikkelingen in het vierde kwartaal

De stemming onder de ondernemers over de toekomst is erg positief. Per saldo verwacht 16% van de ondernemers dat de marktomstandigheden in hun maritieme marktsegmenten zullen verbeteren in het derde kwartaal van 2021. Daarnaast verwacht men dat de omzet zal stijgen (per saldo 29%) en dat de orderportefeuille zal toenemen (per saldo bijna 31%). Ten opzichte van vorige meting verwachten meer ondernemers een stijging van het aantal medewerkers in loondienst en inleen.

Verwachte ontwikkelingen in het vierde kwartaal (Q4 t.o.v. Q3)

De tijd zal het leren of de positieve stemming terecht is. Aan de ene kant zijn er dit jaar bijvoorbeeld veel lading vervoerende schepen besteld in Azië, die schepen moeten allemaal worden voorzien van equipment de komende tijd. Aan de andere kant zijn er ongekende (logistieke) problemen in de productie- en distributieketen, personeelstekorten en stijgende energie- en materiaalprijzen. Aangezien het erg onzekere tijden zijn en we ons op onbekend terrein bevinden is het de vraag wat de voorspellende waarde is van de verwachtingsindicatoren; de tijd zal het leren.

Tot slot

NMT is, vaak samen met andere organisaties, namens jullie allemaal voortdurend in nauw contact met onze overheid en andere relevante organisaties om de maritieme maakindustrie te helpen. Daar is een barometer zoals deze erg belangrijk voor. Elk kwartaal zal NMT peilen wat de stemming is waardoor uiteindelijk trends kunnen worden vastgesteld. Hoe meer bedrijven meedoen met het invullen van de enquête hoe representatiever de uitkomsten zijn. Jullie bijdrage blijft elk kwartaal hard nodig.

**NETHERLANDS
MARITIME
TECHNOLOGY**

Netherlands Maritime Technology
Willemswerf • Boompjes 40 • 3011 XB Rotterdam
Postbus 23541 • 3001 KM Rotterdam

T +31 (0)88 44 51 000

E info@maritimetechnology.nl

I www.maritimetechnology.nl